

PASTORAL FÖR BEGRAVNINGSVERKSAMHETEN

FJÄLKINGE PASTORAT

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING
1.1	Definition av begravning
1.2	Begravningsgudstjänstens syfte
1.3	Begravningsgudstjänstens målsättning
1.4	Vem som erbjuds begravningsgudstjänst
2	BEGRAVNINGSVERKSAMHETEN
2.1	Kyrkor och begravningsplatser. Tillgänglighet till kyrkor, prästers tillgänglighet
2.2	Bokning av begravning Begravning av församlingstillhörig; Övriga begravningar; Egen präst; Tacksägelse; Bisättning / visning
2.3	Planering av begravningsgudstjänsten Allmänt; Utsmyckning av kista och gudstjänstrum
2.4	Begravningsgudstjänsten Allmänt; Gravsättning; Minnesgudstjänst; Avskedsgudstjänst; Minneshögtid; Skyddad identitet
2.5	Urnsättning
2.6	Ansvar; Begravningsgudstjänsten; Konflikter / medling
2.7	Uppföljning Samtalsgrupper; Minnesgudstjänst i Allhelgonatid
2.8	Kyrkogårdsverksamheten

1 INLEDNING

Begravningsgudstjänsten har en tydlig särställning bland de kyrkliga handlingarna. I denna gudstjänst tar församlingen och de sörjande avsked och överlämnar den döde i Guds kärlek. Kyrkan tror och bekänner att Jesus Kristus har segrat över döden och öppnat vägen till det eviga livet. Vid begravningen kommer såväl sorgen och dödens allvar som hoppet och uppståndelsens ljus till uttryck.

Denna begravningspastoral, som är en bilaga till församlingsinstruktionen, klargör hur Fjälkinge pastorat arbetar med begravningsgudstjänsten. Den innehåller en beskrivning av rutiner och praxis samt ger vägledning för händelser som inträffar sällan.

Begravningspastoralen tillsammans med **Policy för begravningsverksamheten** är församlingens styrinstrument för hela begravningsverksamheten.

1:1 Definition av begravning

Begravning är inte en enda händelse som sker vid en bestämd tidpunkt, utan sträcker sig över en kortare eller längre tidsperiod. Begravning börjar vid en människas död och avslutas vid dennes jordfästning.

Begravning innefattar: a) begravningsgudstjänst och förberedelserna kring den,
                                  b) sorgprocessen hos de sörjande, vilken kan ta sin början innan en människa avlider och fortsätta långt efter jordfästningen.

1.2 Begravningsgudstjänstens syfte

1. Överlämna den avlidne till Gud och en tacksägelse för den avlidne.
2. Personligt möte med de sörjande i deras sorgprocess, där den diakonala uppgiften har företräde framför undervisning och mission.

1:3 Begravningsgudstjänstens målsättning

Att utifrån kyrkans ordning och de sörjandes situation utforma och förrätta begravningsgudstjänst där den avlidna överlämnas till Gud och där församlingen i bön får tacka för den avlidnes liv. Att inspirera de sörjande att i sitt fortsatta liv finna stöd och mening i tron på Gud.

1.4 Vem som erbjuds begravningsgudstjänst

Begravningsgudstjänst erbjuds den som vid sin bortgång var tillhörig Svenska Kyrkan. Enligt särskild bestämmelse kan den som inte tillhörde Svenska Kyrkan erbjudas begravningsgudstjänst. Sådant beslut fattas av kyrkoherden. Se Kyrkoordningen kap. 42 § 10. Om den som inte tillhörde Svenska Kyrkan efter anhörigs begäran nekats begravningsgudstjänst, kan minnesgudstjänst erbjudas.

2 BEGRAVNINGSVERKSAMHETEN

2.1 Kyrkor och begravningsplatser.

Begravningsgudstjänst kan hållas i Ivö-, Kiaby-, Trolle Ljungby-, Nymö-, Fjälkinge-, Gustav Adolf- och Rinkaby kyrkor.

Begravningsplats finns på Ivö-, Kiaby-, Trolle Ljungby-, Nymö-, Fjälkinge-, Gustav Adolf- och Rinkaby kyrkogårdar.

Hörslinga finns i samtliga kyrkor.

Tillgängligheten för rörelsehindrade

Gångarna fram till kyrkorna är belagda med grus som är hårdgjord. Kyrkorna ligger med ingångarna på marknivå. Undantag är Ivö kyrka med trappor ner i kyrkorummet och Gustav Adolfs kyrka, men i denna finns det ramp. Vaktmästare bistår med hjälp om besökare är rörelsehindrade.

Prästers tillgänglighet

På pastoratets hemsida ska alla prästers telefonnummer samt e-postadresser finnas. Församlingsbor ska känna till att de kan vända sig till församlingen när de möter döden på olika sätt, t.ex. vid egen eller anhörigs dödsbädd, strax efter dödsfall, inför begravning och senare i sorgearbetet.

2.2 Bokning av begravning.

Begravning av församlingstillhörig

Begravning ska bokas via pastoratets expedition. Detta görs vanligen av begravningsbyråerna. Bokning sker senast 1 vecka före dagen för begravningsgudstjänsten. Bokningspersonalen får uppgift om den avlidnes anhöriga samt de omständigheter som kan vara av vikt för tjänstgörande präst att känna till innan kontakt tas med anhöriga. Det är dessutom viktigt att vid bokning av begravning meddela i vilken utsträckning anhöriga är bortresta eller liknande, samt att mobilnummer till anhöriga efterfrågas. När någon som tillhör Svenska kyrkan har avlidit och inte har en anhörig som ordnar med begravningen bör om möjligt kyrkoherden verka för att begravningen sker enligt Svenska kyrkans ordning, om inte särskilda skäl talar mot detta.

Tjänstgörande präst och musiker skall omgående få en avisering via bokningssystemet, även om alla uppgifter inte är klara. Vem som är tjänstgörande präst och musiker framgår av schema. För **kyrkotillhörig i annan församling** gäller clearing. Bokning görs i Fjälkinge pastorat. I enlighet med kyrkoordningen har **kyrkotillhöriga utlandssvenskar** rätt till begravning utan kostnad i den församling man önskar.

Begravning av medlem i annat kristet samfund.

Pastoratets kyrkor upplåts normalt till samfund inom Sveriges Kristna råd för begravningsgudstjänst enligt detta samfunds ordning med behörig pastor/präst. För tillhöriga i annat samfund upplåts kyrkorum endast efter särskild prövning. Kostnad enligt särskilt beslut i kyrkofullmäktige (3 x gällande clearingbelopp). I kostnaden för upplåtelsen ingår kyrkorum (inkl vaktmästare, altarljus och altarblommor) men ej musiker eller liturgiska kläder. För person som tillhör Svenska kyrkan är kyrkorummet utan kostnad. Beträffande dem som tillhör en kyrka som omfattas av särskild ekumenisk kyrkoöverenskommelse med Svenska kyrkan utgår inte någon avgift. Beslut om upplåtelse av kyrka fattas av kyrkoherden.

Begravning av icke kyrkotillhörig

Icke kyrkotillhörig kan erhålla begravning i Svenska kyrkans ordning om särskilda skäl föreligger och de är i enlighet med den avlidnes önskan (Kyrkoordningen 42 kap 9§). Beslut föregås av samtal med anhöriga till den icke tillhöriga. Kyrkoherden beslutar i varje enskilt fall. Kyrkoherden godkänner om utomstående präst och musiker får tjänstgöra. Avgift enligt beslut i kyrkofullmäktige (3 x gällande clearingbelopp).

Borgerlig begravning

Inget kyrkorum upplåts för borgerlig begravning. För borgerliga begravningar eller begravningar i annan ordning upplåts församlingshemmet i Viby. En präst anställd i Fjälkinge pastorat får inte vara officiant vid en borgerlig begravning.

Egen präst

När önskemål finns om att "egen präst" tjänstgör skall bokningen kontrollera att vederbörande är behörig präst i Svenska kyrkan. Detta är en förutsättning för begravning i Svenska kyrkans ordning. Arvode utgår inte från församlingen till extern präst som tillfrågats av anhöriga att tjänstgöra. Kyrkorummet upplåts (enligt ovan) till annat kristet samfund endast om behörig pastor (motsvarande) inom samfundet tjänstgör.

Själaringning och tacksägelse

Själaringning sker i nära anslutning till dödsfallet efter överenskommelse mellan bokningen och de anhöriga. Oftast sker detta i samband med att begravningsbyrå bokat begravningen. Även själaringning för icke församlingsmedlem, med anknytning till församlingen, kan förekomma. Tacksägelse sker under förbönen i huvudgudstjänsten. Inbjudan till tacksägelse innehåller uppgift om i vilken kyrka och vid vilken tidpunkt det är gudstjänst, samt vilken typ av gudstjänst som firas. Anhöriga kan önska tacksägelse viss söndag och viss kyrka. I vissa speciella gudstjänster utgår tacksägelsen. Inbjudan till tacksägelse sker muntligen i samband med bokningen. Tacksägelse hålls för tillhörig i Svenska kyrkan. Tacksägelse kan hållas för tillhörig i annan församling, på begäran av anhöriga. Tacksägelse sker inte för icke kyrkotillhöriga. (men kan ske på begäran av anhöriga om det står i överensstämmelse med den avlidnes önskan).

Bisättning / visning

Tjänstgörande präst kan närvara vid bisättning / visning. Efter begravningsgudstjänsten (överlåtelsen) kan visning/öppning av kistan (för iläggande av föremål) inte ske, eftersom gravfriden inträtt.

2.3 Planering av begravningsgudstjänsten

Allmänt

Inför varje begravning bör prästen i god tid, vilket betyder senast två arbetsdagar efter avisering, ta kontakt med anhöriga och ta initiativ till ett begravningsamtal. Det är mycket viktigt att kontakt etableras tidigt, även om mötet för samtalet dröjer. Mötet sker på plats och sätt som överenskommes mellan prästen och de anhöriga. I samtalet får anhöriga en möjlighet att samtala om tankar, känslor och frågor. Samtalet är en viktig del av sorgearbetet. Begravningsgudstjänsten planeras tillsammans med de sörjande, med stor

omsorg om och lyhördhet för dem. Den avlidnes önskan ska följas så långt det är möjligt, men får inte strida mot kyrkans ordning.

Då barn är närmast sörjande visas särskild omsorg om begravningsgudstjänstens utformning. Det är dock viktigt att prästen följer handbokens ordning för begravningsgudstjänst. Det är förrättande präst som ansvarar för begravningsgudstjänstens innehåll och genomförande.

I övrigt gäller för små barn att det är bättre att de är närvarande än lämnade utanför det som föräldrar och andra släktingar deltar i.

Musik

Valet av psalmer görs av anhöriga i samråd med prästen, och valet av musik i samråd med kyrkomusiker och präst. Det är viktigt att anhöriga tidigt i begravningssamtalet får kontaktuppgifter på tjänstgörande musiker. Det är särskilt viktigt om anhöriga har mer ovanliga önskemål. Ibland framkommer önskemål om CD-musik. I första hand bör sådan CD-musik placeras i anslutning till griftetalet eller vid avskedet. Förekommer inspelad musik ska den utgöra ett komplement och får inte ersätta psalmsång eller annan musik som föreskrivs enligt den svenska kyrkohandboken. Utgångspunkten är att musiken ska vara levande för att kunna skapa en levande gudstjänst. De anhöriga ska uppmärksammas på att det är svårt att få ett acceptabelt ljud i kyrkan. CD-musik kan med fördel hänvisas till minnesstunden.

Utsmyckning av kistan och gudstjänstrummet

Inget får ställas på pastoratets bårtäcke, med undantag av fotografi. Utöver detta gäller att standar, flaggor och annan utsmyckning som är accepterad i offentliga miljöer kan placeras i kyrkan. De får dock aldrig skymma altaret. Minnessaker i kista (och urna) är tillåtna efter överenskommelse med begravningsbyrån, som har att ta hänsyn till säkerhet och miljö. (Se även vad som ovan sägs om visning).

2.4 Begravningsgudstjänsten

Allmänt

Begravningsgudstjänsten ska genomföras enligt den ordning som Kyrkohandbok för Svenska kyrkan föreskriver. En barnbegravning skall genomföras med mycket stor lyhördhet för föräldrar och syskon. Detta gäller i hög grad valet av musik. Begravningsgudstjänsten är offentlig. Ingen kan hindras från att delta. Det åligger tjänstgörande präst att tydliggöra och hantera detta. Prästen ansvarar inför varje begravning att kontrollera kistkörtet.

Alla förberedelser i kyrkorummet (samråd, kontroll av högtalare, repetition med solist, utsmyckning av kista, ljusständning, framläggande av psalmböcker mm) bör vara klara innan begravningsgästerna kommer, senast 30 minuter innan begravningen. Endast blommor kan därefter läggas på plats.

Begravningsgudstjänsten skall, enligt beslut av Domkapitlet i Lunds stift, äga rum i kyrkor, kapell som invigts enligt kyrkans ordning eller i andra lokaler som anvisats av församlingen. Om begravningsgudstjänst i Fjälkinge pastorat ska äga rum i andra lokaler än i invigt kyrkorum ska synnerliga skäl föreligga och frågan ska prövas och godkännas av kyrkoherden.

Gravsättning

Begravningsgudstjänsten kan avslutas antingen i kyrkan (vid kremation) eller vid graven. Processionsbärning ingår i gudstjänsten när den avslutas vid graven. Förrättande präst ska alltid delta vid sänkning av kista vid jordbegravning och lysa frid vid graven även om sorgehuset inte närvarar vid detta moment. Anhöriga ska upplysas om (av begravningsbyrån samt vid begravningsamtalet) att präst kan medverka vid nedsättning av urna om de anhöriga så vill. Begravningsprästen medverkar om så är möjligt.

Minnesgudstjänst

Minnesgudstjänst för den avliden får hållas i församlingens kyrkor när behov föreligger. Minnesgudstjänst kan erbjudas då den som inte tillhörde Svenska Kyrkan inte medgavs begravningsgudstjänst enligt kyrkans ordning.

Avskedsgudstjänst

Avskedsgudstjänst motsvarar en begravningsgudstjänst och hålls när kroppen efter en saknad person inte återfunnits. Avskedsgudstjänst får hållas först när den saken av myndighet förklarats avliden.

Minneshögtid

Minneshögtid kan hållas på arbetsplatser och skolor över någon som avlidit. Minneshögtiden utformas i nära samarbete med arbetsplatsen / skolan. I minneshögtiden kan följande moment ingå: ljuständning vid fotografi, bibelläsning, betraktelse / minnesord, bön, Vår Fader, välsignelse och psalm. Vid minneshögtid bör tillfälle ges för tystnad, samt möjlighet för de närvarande att hålla minnestal.

Skyddad identitet (anhörig)

Om någon nära anhörig till avliden har skyddad identitet skall uppgift om begravningen inte lämnas ut. Tacksägelse sker efter begravningen, och uppgift om gravplats lämnas ej ut. Initiativ till ovanstående ska tas av den berörde eller närmast anhörig (via begravningsbyrån).

2.5 Urnsättning

Om sorgehuset inkommer med önskan om prästs närvaro vid urnsättning ska bokningspersonalen snarast skriftligen meddela den för den aktuella dagen förrättande prästen. Andakt i samband med urnsättning får inte hållas av annan anställd i pastoratet än präst, om inte särskilt skäl finns och kyrkoherden godkänt detta.

2.6 Ansvar**Begravningsgudstjänsten**

Under själva begravningsakten är tjänstgörande präst ansvarig för säkerheten.

Konflikter / medling

Det är viktigt att komplicerade förhållanden/ konflikter kommer till pastoratets kännedom. Om efterlevande inte kan enas om kremering/jordbegravning, eller om var gravsättning ska äga rum, ska kyrkoherden, eller den som kyrkoherden delegerar det till, medla mellan parterna om dessa begär det. Om enighet ändå inte kan nå hänskjuts ärendet till länsstyrelsen.

2.7 Uppföljning

Samtalsgrupper

Församlingen kan erbjuda samtal för sörjande efter att begravningsgudstjänsten varit. Församlingen är behjälplig att hitta samtalsgrupp i annan församling vid särskilda behov.

Minnesgudstjänst i Allhelgonatid

Skriftlig inbjudan till minnesgudstjänst i Allhelgonatid sänds ut i oktober varje år till anhöriga. I gudstjänsten läses namnen upp på alla församlingsmedlemmar som avlidit under det gångna året och ljus tänds. Vid önskemål kan, efter beslut av kyrkoherden, även ljus tändas för avlidna som inte varit medlem i församlingen.

2.8 Kyrkogårdsverksamheten

Kyrkorådet har som huvudman för begravningsverksamheten att se till att gravsättning sker på ett etiskt godtagbart sätt. Se: Reglemente för begravningsverksamheten.

Uppföljning av begravningspastoralen

Denna begravningspastoral utvärderas samt revideras/uppdateras vid varje ny mandatperiod, med början 2022.

Fjälkinge 2019-10-23

Peter Stenberg
Kyrkoherde

Begravningspastoralen godkänd utan synpunkt av kyrkorådet vid sammanträde 2019-10-22.
Fastställd av kh 2019-10-23.